

Південна Америка

**Тектонічні структури,
рельєф, корисні
копалини**

Мета: Сформувати загальні уявлення про рельєф Південної Америки, ознайомити з розташуванням і основними рисами великих форм рельєфу материка, встановити взаємозв'язок між рельєфом, тектонічною будовою і розміщенням корисних копалин; розвивати зорову пам'ять, логічне мислення. сприяти вихованню економного ставлення до природних ресурсів світу. виховувати пізнавальний інтерес.

Обладнання: Фізична карта Південної Америки, карти атласу, підручник, зошити

Тип уроку: комбінований

Географічна номенклатура: гори — Анди (г. Аконкагуа), вулкан — Котопахі, Льюльяйльяко, низовини — Амазонська, Ла-Платська, Оринокська плоскогір'я — Бразильське, Гвіанське

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

«Інтелектуальна розминка»

- **У яких півкулях знаходиться Південна Америка?**
- **На честь кого названа Південна Америка?**
- **Назвіть крайні західну та північну точки.**
- **Назвіть крайні східну і південну точки.**
- **Яка протока відокремлює Південну Америку від Антарктиди?**
- **Який перешийок з'єднує Південну Америку з Північною?**
- **Водами якого моря омиваються північні береги Південної Америки?**
- **Найбільша затока материка.**
- **Хто з натуралістів, досліджуючи Південну Америку, розробив еволюційну теорію розвитку органічного світу Землі?**
- **Яку назву має один з найбільших островів біля берегів материка?**

План вивчення материка

1. Загальні відомості
2. Фізико-географічне положення
3. Історія відкриття, дослідження та вивчення
4. **Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини**
5. Клімат
6. Внутрішні води
7. Природні зони
8. Населення та політична карта

Пригадайте

Які гори виникли в Південній Америці?

гори Анди

Тектонічна будова

Картографічний практи

1. На якій літосферній плиті лежить Південна Америка?
2. На межі яких двох літосферних плит виник складчастий пояс Анд?
3. Назвіть форми рельєфу, що утворилися на ділянках осадового чохла Південноамериканської платформи.
4. Назвіть форми рельєфу, які лежать на щитах Південноамериканської платформи.
5. Які форми рельєфу Південної Америки відповідають складчастому поясу?
6. У якій частині материка зосереджені вулкани?

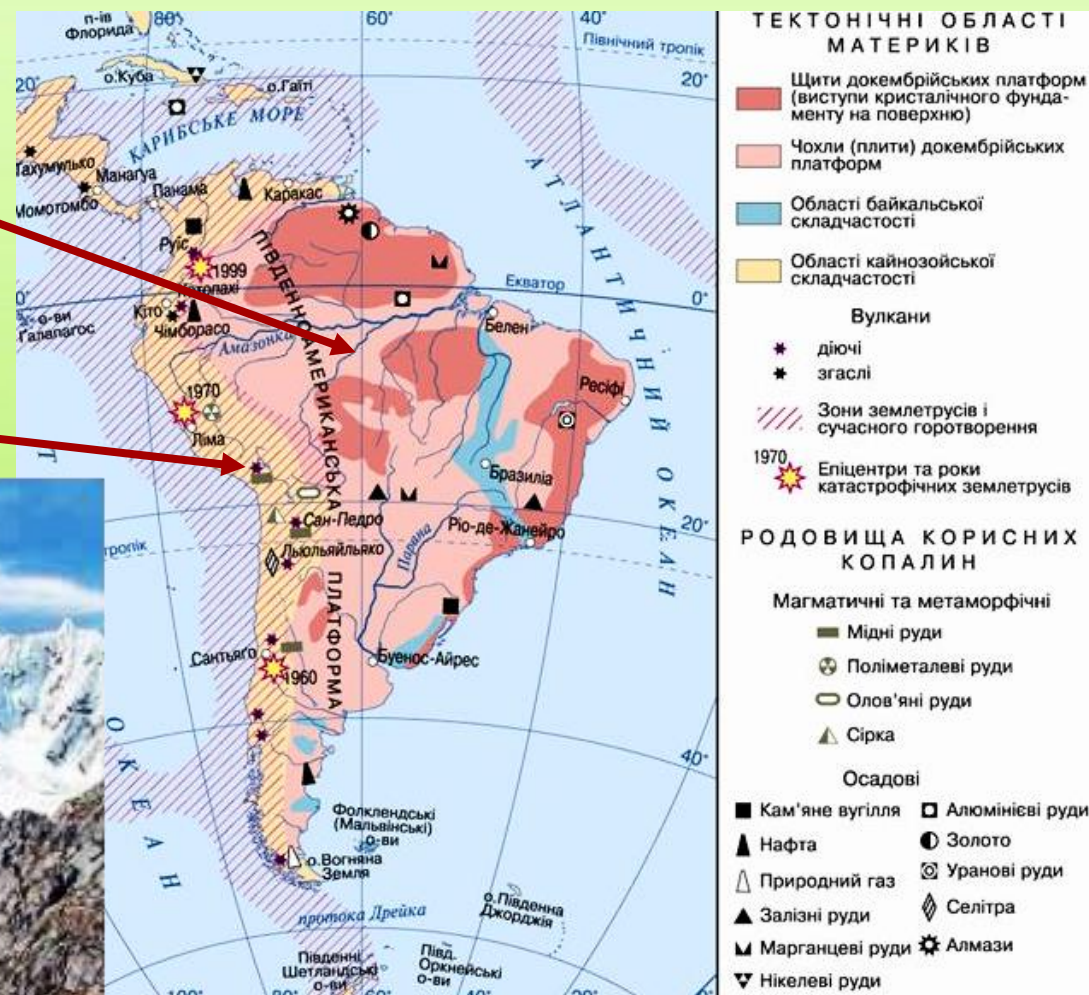
- В основі материка лежить давня (докембрійська)

Південноамериканська платформа

- Із заходу до неї прилягає складчастий пояс Анд

Анди — складчаста область, де земна кора зім'ята у складки

Чилійський землетрус

У 1960 р. на півдні Анд, у Чилі, стався потужний землетрус. Здрагаючись, земля зрушила гори. Обвалюючись, вони перекрили шлях річкам. На поверхні утворилися западини. Вулкани, що не діяли довгі роки, почали вивергати гази, попіл і розжарену лаву. Підземні поштовхи зруйнували 35 міст, пошкодили залізницю й автошляхи, загинули 10 тис. осіб. Землетрус сколихнув і узбережжя — в океані утворилося цунамі, яке зі швидкістю 700 км/год пронеслося Тихим океаном і обрушилося на береги Азії.

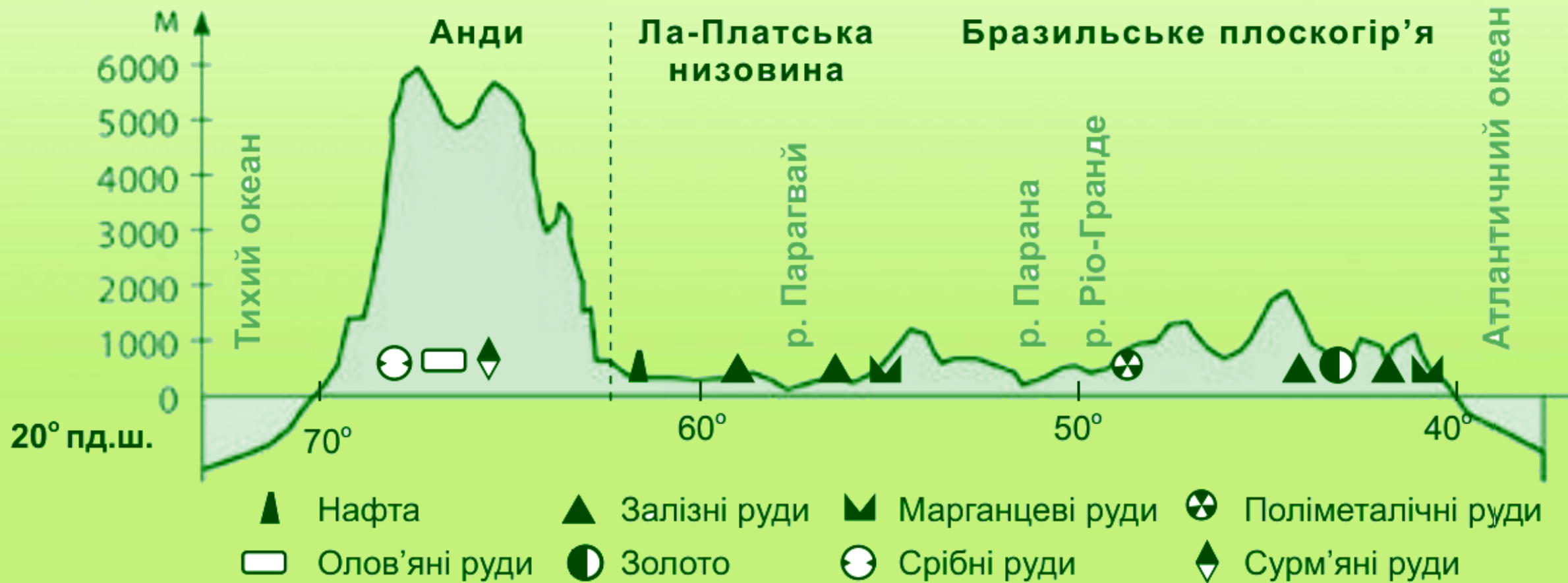

Землетрус в Чилі у 2010 році

Рельєф

На профілі рельєфу Південної Америки чітко вирізняються дві частини: **рівнинна** — на сході та **гірська** — на заході

Профіль рельєфу Південної Америки (по 20° пд. ш.)

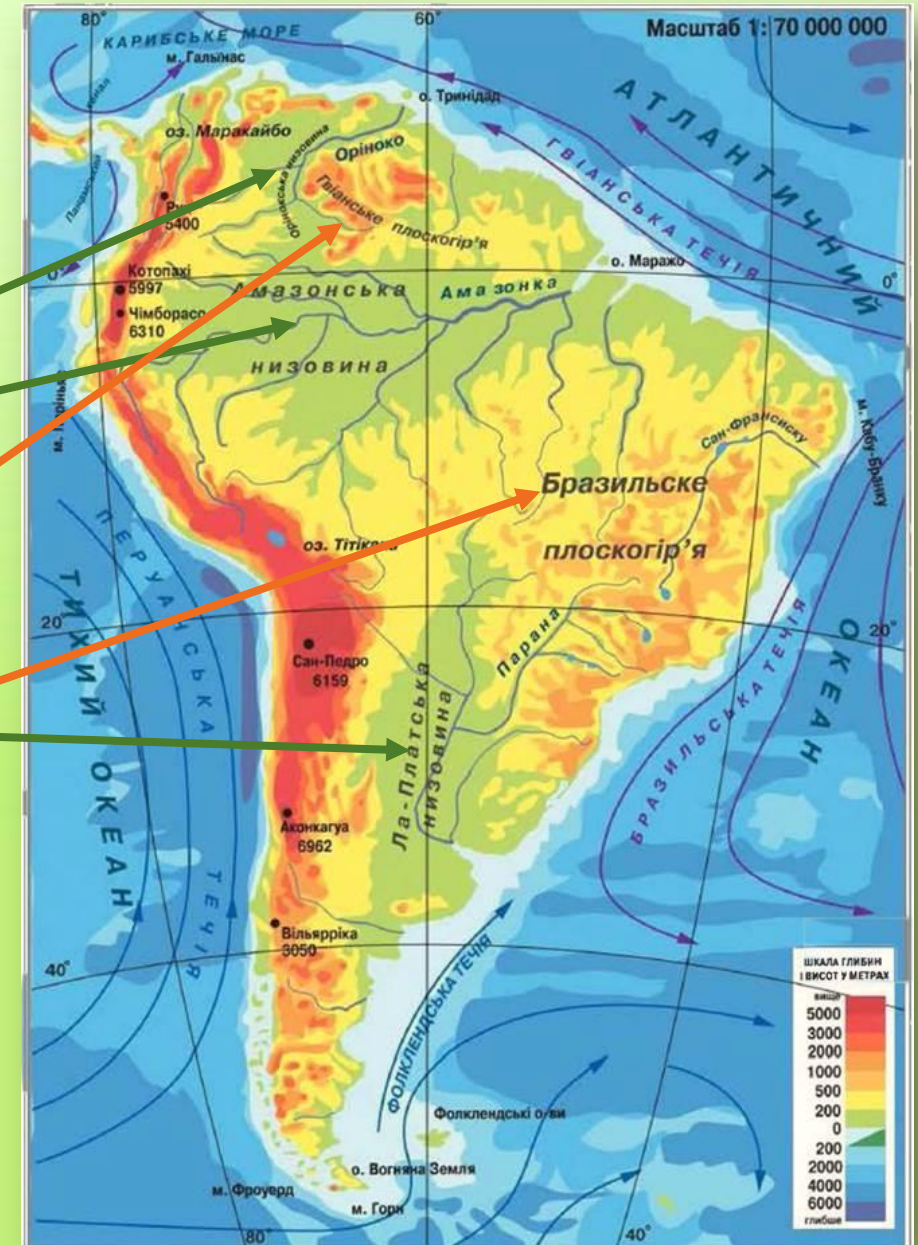
Рельєф **рівнинного сходу** —
низовини і плоскогір'я —
сформувався на давній
платформі материка

Низовини:

- Амазонська
- Оринокська
- Ла-Платська

Плоскогір'я:

- Бразильське
- Гвіанське

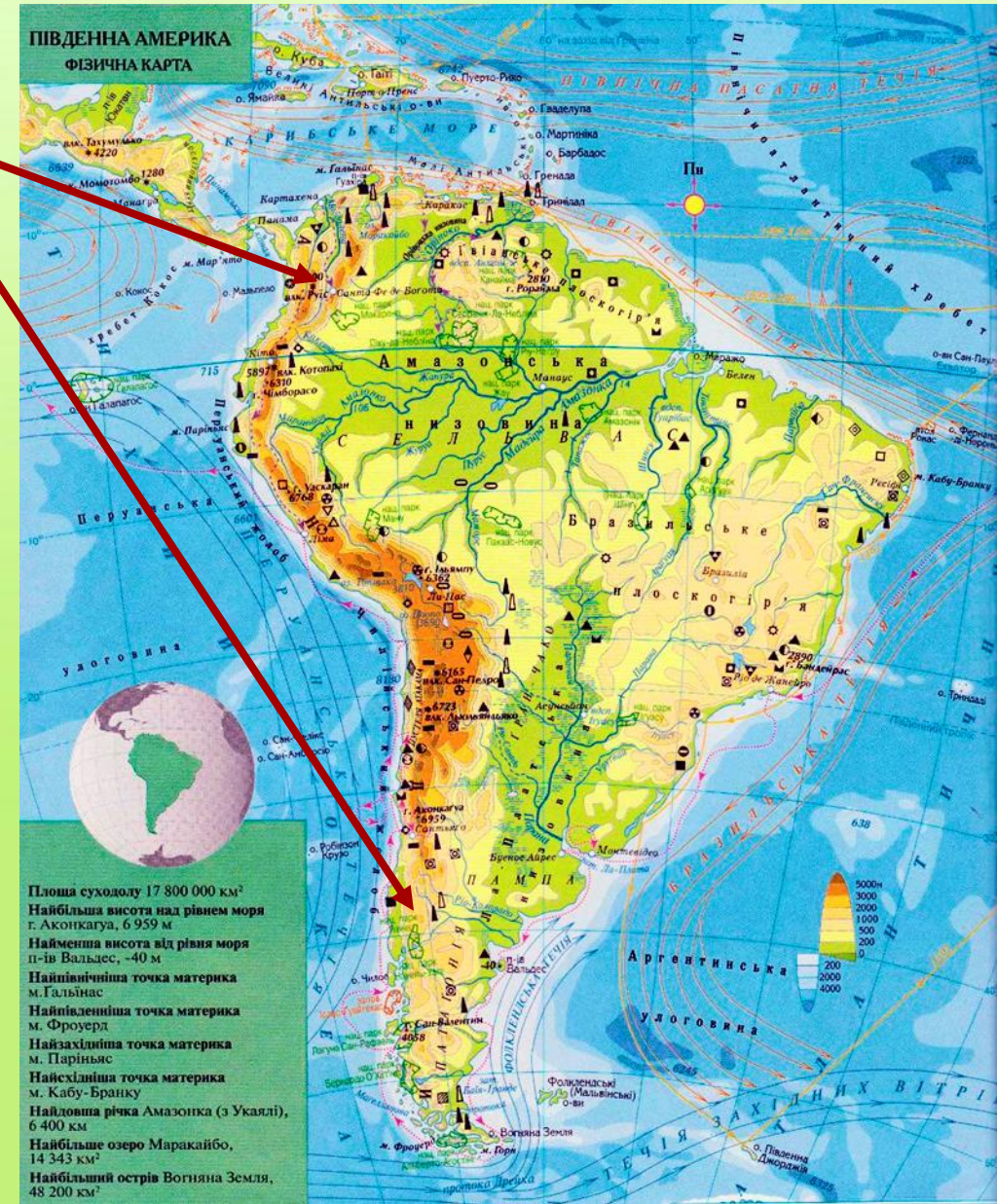
Рекорди світу

Найбільша у світі низовина —
Амазонська (площа — 5 млн км²). Охо-
пити її поглядом можна тільки з космо-
су, а з літака видно лише зелене море
вологих екваторіальних лісів.

- На гірському заході материка здіймаються **гори Анди (9000 км)** вони не мають собі рівних
- а за висотою поступаються лише найвищим горам Азії
- Анди називають **«спинним хребтом»** Південної Америки

Подорож у слово

За однією з версій, назва **Анди** у перекладі з мови інків означає *Мідні гори*. Вірогідність такого тлумачення підтверджується наявністю численних родовищ мідних руд і вмінням стародавніх інків виплавляти мідь.

Аконкагуа (6960 м)
— найвища вершина Анд

Рекорди світу

У Південній Америці розташовані найвищі вулкани світу: діючі – Льюльяйльяко (6723 м), Сан-Педро (6159 м), Котопахі (5897 м); згаслі – Охос-дель-Саладо (6880 м), Чимборасо (6310 м).

Льюльяйльяко
— найвищий діючий вулкан світу

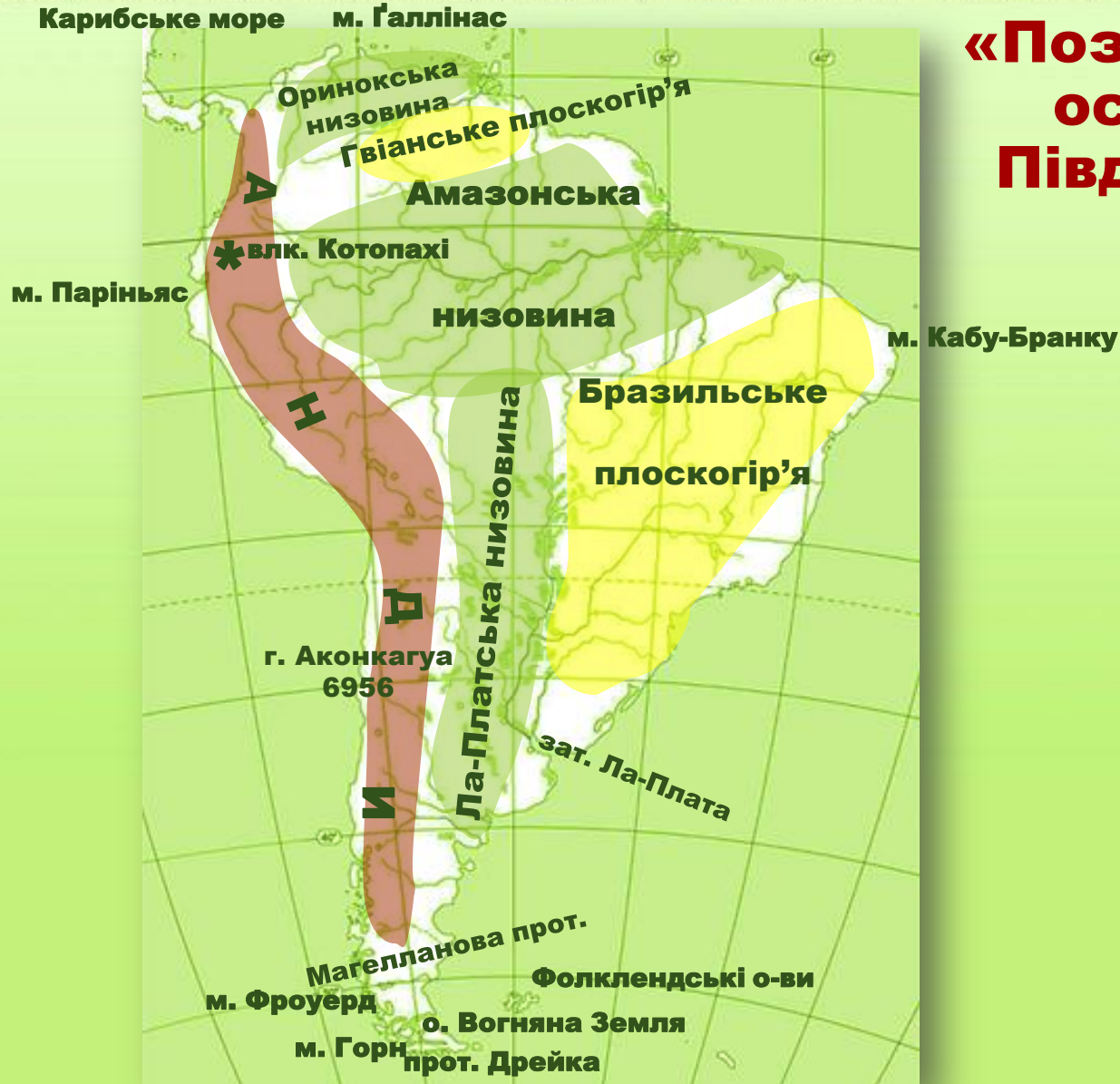

Корисні копалини

- ▶ На рівнинах багато паливних — **нафти, природного газу, вугілля**
- ▶ На плоскогір'ях — **залізні та марганцеві руди**
- ▶ В Андах — руди кольорових і рідкісних металів:
  - **мідні руди**
  - **олов'яні руди**
  - **поліметалеві руди**
- також**
  - **золото**
  - **срібло**
  - **платина**
  - **дорогоцінне каміння (смарагд)**

Практична робота

«Позначення на контурній карті назв основних географічних об'єктів Південної Америки» (продовження)

На контурній карті позначити відповідним кольором та підписати назви:

- **гори** — Анди (г. Аконкагуа)
- **вулкан** — Котопахі
- **низовини** — Амазонська, Ла-Платська, Оринокська
- **плоскогір'я** — Бразильське, Гвіанське

Підсумуємо

- **Рівнини Південної Америки лежать на давній докембрійській платформі: плоскогір'я приурочені до щитів, а низовини — до прогинів платформи**
- **Складчастій області в рельєфі відповідають Анди — молоді високі гори, які є активною сейсмічною зоною земної кори**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:

**Опрацювати параграф підручника,
конспект уроку**

КОНТУРНА КАРТА (номенклатура)